

መጽሐፈ ዳንኤል - ቁጥር አርባ አምስት

ምሳሌያዊው ለውጥ፡ በዳንኤል መጽሐፍ ውስጥ ያለውን የዕለቱን ምስጢር መፍታት

Jeff Pippenger

2024-01-09

በዳንኤል መጽሐፍ ውስጥ ያለው “ዘወትር” በዊልያም ሚሊር የአረማዊት ሮም ወይም የአረማዊነት ምልክት እንደሆነ ታውቆ ነበር፤ ነገር ግን በመጨረሻዎቹ ዘመናት ይህ የዊልያም ሚሊር መሠረታዊ እውነቶች መቃወም ምልክት ነው። ይህ በ1863 የጀመረውን ዓመፅ መጨረሻ ይወክላል፤ ይኸውም ሙሴ በዘሌዋውያን ሃያ ስድስት ላይ ስለጠቀሰው “ሰባት ዘመናት” የሚለርን አስተዋጽኦ በመቃወም የተጀመረ ነበር። አድቪንቲዝም “ዘወትር” በትክክል የአረማዊነት መለያ መሆኑን በተቃወመ ጊዜ፣ የሰይጣንን ምልክት ወደ ክርስቶስ ምልክት ለወጠው። ኢሳይያስ ይህ ሥራ ነገሮችን ግልባጭ ማድረግ መሆኑን ይገልጻል። “ዘወትር” መቃወም በ1930ዎቹ (የአድቪንቲዝም ሦስተኛው ትውልድ) ውስጥ በቋሚነት ተመስርቶ ነበር፤ ነገር ግን ከ1901 ጀምሮ (የአድቪንቲዝም ሁለተኛው ትውልድ) ክርክር ሆኖ ነበር። እንደ ጥንታዊቱ እስራኤል ሁሉ፣ እውነትን በደረጃ በደረጃ መቃወም ይቅር የማይባል ኃጢአትን ንጥረ ነገሮች የያዘ ስሕተት እንዲቀበሉ አመራ።

ለክርክር የሚወዱት አይሁድ ይቅርታ የማይገኝለት ኃጢአት፣ ክርስቶስ ያደረጋቸውን ሥራዎች የሰይጣን ሥራዎች ናቸው ብለው በለዩበት ጊዜ ተወክሎ ነበር። ጥንታዊ እስራኤል የዘመናዊቱ እስራኤል ዋና ምልክት ናት፤ ዘመናዊቱም እስራኤል ያንኑ ነገር አደረገች፣ ነገር ግን በተቃራኒው። የሰይጣንን ሥራዎች (አረማዊነትን) ወስደው እነዚያን ሥራዎች ለክርስቶስ አደረጉ። የጥንታዊቱ እስራኤል ዓመፅ ሰይጣንን ንጉሣቸው አድርገው የመረጡትን ያካትታል።

ስለዚህ ጳጳሮች ያንን ቃል በሰማ ጊዜ ኢየሱስን ወደ ውጭ አወጣው። በድንጋይ ንጣፍ ተብሎ በሚጠራ ስፍራ፣ በዕብራይስጥ ግን ገባታ በሚባል ቦታ፣ በፍርድ ወንበር ላይ ተቀመጠ። የፋሲካም የመዘጋጃ ቀን ነበር፣ ሰዓቱም ስድስተኛው ገደማ ነበር፤ ለአይሁድም፡- እነሆ ንጉሣችሁ! አላቸው። እነርሱ ግን፡- ውሰደው፣ ውሰደው፣ ስቀለው ብለው ጮኹ። ጳጳሮችም፡- ንጉሣችሁን ልስቀል? አላቸው። ዋና ካህናቱም፡- ከቄሣር በቀር ንጉሥ የለንም ብለው መለሱ። ከዚያም እንዲሰቀል ሰጣቸው። እነርሱም ኢየሱስን ወስደው አመጡት። ዮሐንስ 19፡13-16።

ጳጳሮስ የአረማዊቱ ሮም ተወካይ ነበር፤ እህት ዋይትም በራእይ ምዕራፍ አሥራ ሁለት ከሰማይ የተጣለው ዘንዶ ሰይጣን እንደሆነ ታስረዳለች፤ ነገር ግን በሁለተኛ ትርጉም ዘንዶው ደግሞ አረማዊቱ ሮም ነው። ስለዚህ ዘንዶው “ዕለታዊው” በሚለው ይወከላል። የጥንታዊቷ እስራኤል ዓመፅ ፍጻሜ፣ “ከቄሳር በቀር ንጉሥ የለንም” ብለው በአደባባይ ባወጁበት ጊዜ፣ ለንጉሣቸው ተገዥዎች መሆናቸውን በአደባባይ መግለጻቸውን ይወክል ነበር፤ ንጉሣቸውም ሰይጣን ነበር። ያ በንጉሥነቱ ላይ በእግዚአብሔር የተነሣ ዓመፅ፣ በነቢዩ ሳሙኤል ዘመን ጀመረ፤ በዚያን ጊዜ እግዚአብሔርን እንደ ንጉሣቸው አልቀበሉትምና፣ እንደ ሌሎች አሕዛብ ይሆኑ ዘንድ የሰው ንጉሥ እንዲሰጣቸው ጠየቁ።

ከዚያም የእስራኤል ሽማግሌዎች ሁሉ ተሰብስበው ወደ ሳሙኤል በራማ መጡ፤ እንዲሁም አሉት፤ እነሆ፡ አንተ ሸምግለሃል፣ ልጆችህም በመንገድህ አይሄዱም፤ እንግዲህ እንደ አሕዛብ ሁሉ የሚፈርድልን ንጉሥ ሹምልን። ነገር ግን፡ “የሚፈርድልን ንጉሥ ስጠን” ባሉት ጊዜ ይህ ነገር ሳሙኤልን አስከፋው፤ ሳሙኤልም ወደ እግዚአብሔር ጸለየ። እግዚአብሔርም ሳሙኤልን እንዲህ አለው፤ በሚሉህ ነገር ሁሉ የሕዝቡን ድምፅ ስማ፤ አንተን አልናቁምና፣ በላያቸው እንዳልነግሥ እኔን ናቁ። ከግብፅ ካወጣችሁ ቀን ጀምሮ እስከ ዛሬ ድረስ እኔን ትተው ለሌሎች አማልክት እንደ ተገዙ በሠሩት ሥራ ሁሉ መሠረት፣ እንዲሁ

ለአንተም ያደርጋሉ። 1 ሳሙኤል 8፡4-8።

ከጥንት ጀምሮ እስራኤል እግዚአብሔርን እንደ ገፉት፣ ወይም ምድራዊ ንጉሥን የመሻታቸው ፍላጎት መሰሉን እስከ መስቀል ላይ ማሰቃየት ድረስ እንደሚያድግ፣ እና ሰይጣንን እንደ ንጉሣቸው እንደሚመርጡ ፈጽሞ አላወቁም ነበር። አመፅቸው ከዓይኖቻቸው ተሰውሮ ነበር በራሳቸው ጽድቅ በሚመስሉ አሳቦች፤ ምክንያቱም እግዚአብሔርን ቢገፉም እንኳ አሁንም የተመረጡ ሕዝብ እንደሆኑ ይቈጥሩ ነበር፤ ለነገሩ እንዲህ ይሉ ነበር። እግዚአብሔር ከሳሙኤል በኋላም እንኳ ቅዱስ ትንቢታዊ አገልግሎትን ጠብቆ ነበር።

የነቢያት ነቢያዊ አገልግሎትን በተሳሳተ መንገድ ተረዱ፤ የእግዚአብሔር ነቢያት መገኘታቸው እነርሱ የእግዚአብሔር የተመረጡ ሕዝብ መሆናቸውን እንደሚያረጋግጥ አመኑ። ከእግዚአብሔር እጅግ እንደራቁ አላዩም፤ ነቢያቱም ወደ እግዚአብሔር መልሰው ሊመሩአቸው እየፈለጉ እንደነበር አልተገነዘቡም፤ ምክንያቱም የነቢያቱን እንቅስቃሴ የእግዚአብሔር መሪነት ማስረጃ እንደሆነ ተርጉመው ነበር። ይህም ለእነርሱ የተላኩትን የነቢያት መልእክቶች ሁሉ በቀጣይነት እየጣሉ ሳሉ ነበር። ይህ ያው ማታለያ በ1863 በአድቪንቲዥም ላይ መጣ።

አድቪንቲዥም በዊልያም ሚሊር አገልግሎት አማካኝነት ተሰብስቦ የነበረውን እንቅስቃሴ እምቢ አለ፤ እንዲሁም በኤልያስ (ዊልያም ሚሊር) እንደቀረበው የሙሴን የ“ሰባት ዘመናት” መልእክት በተቀበለበት ዓመት እንደ ሕጋዊ ተመዝግቦ የሚታወቅ ቤተ ክርስቲያን ለመሆን መረጠ። በዚያው ዓመትም ከእንግዲህ ሊነበብ የማይችል፣ እንዲሁም ለማብራራት የተለየ የታተመ ጽሑፍ ስለሚያስፈልገው እንደ ዕንባቆም 2፡3 መሠረት ከእንግዲህ “መናገር” የማይችል ሐሰተኛ ትንቢታዊ ሰንጠረዥ አዘጋጁ። የዕንባቆም ሰንጠረዦች እንዳሉበት ሁኔታ ሊነበቡ ይችሉ ነበር፤ ስለዚህም “መናገር” ይችሉ ነበር።

አድቪንቲዥም በ1863 ያደረጉትን ምርጫ ስለ እርሱ ምንም ዓይነት ራስን መመርመር ለማከናወን እምቢ አለ፤ ምክንያቱም ከሁሉም በላይ በመካከላቸው ነቢይቱ ነበረች፤ ይህም በራእይ መጽሐፍ የተለየው፣ የትንቢት መንፈስ ያለው የቀሪዎቹ ሕዝብ መሆናቸውን ያረጋግጥ ነበር። እነርሱ የጥንቱን እስራኤል ያለ መንፈስና አመለካከት አሳዩ፤ እናም በሚሊር የተገኘውን የመጀመሪያውን ዕንቁ በመከልከላቸው የተጀመረው ዓመፅ፣ በመጨረሻ ሚሊር “የዕለታዊው” ዕንቁ ብሎ የለየውንም እንዲከልክሉ አመጣ።

አዲሲቱ እስራኤል “የዕለቱን” ማለትም የአረማዊቱ ሮም ምልክት መሆኑን የሚያሳይ የሚሊርን ግንዛቤ አልተቀበለችም፤ ይህች አረማዊቱ ሮም ደግሞ የሰይጣን ምልክት ናት፤ ከዚህ ይልቅ “የዕለቱ” የክርስቶስ ምልክት ነው ብላ አስተማረች። በሌላ አነጋገር፣ አዲሲቱ እስራኤል ሰይጣናዊ ምልክትን እንደ ክርስቶስ ምልክት ለመቀበል መርጣለች። ልክ እንደ ጥንታዊቷ እስራኤል፣ እርስዋም የሰይጣን ምልክት የሆነችውን አረማዊቱን ሮም የሚወክል ቁሣር ብቻ እንጂ ሌላ ንጉሥ የለንም ብላ አወጀች።

በትንቢታዊ ተግባራዊነት አንፃር፣ ያ ምርጫ ዘመናዊቱ እስራኤል በኡላይ ወንዝ የተወከሉትንና በሚሊርውያን ታሪክ ውስጥ የእውቀት መጨመር የነበሩትን የዳንኤል ምዕራፍ ሰባት፣ ስምንትና ዘጠኝ እንደገና እንዲተረጉም ይጠይቅ ነበር። እነዚያን ምዕራፎች ለመለወጥ ይገደዱ ነበር፤ ምክንያቱም ምዕራፍ ስምንት “ዘወትርን” በቀጥታ ሦስት ጊዜ ይጠቅሳል።

በኡላይ ወንዝ ራእይ የተፈታበት ታሪክ ግፊት ምክንያት፣ ሚሊርውያን ክርስቶስ ተመልሶ መጥቶ በዳንኤል ምዕራፍ ሁለት እንደተወከለው ዘላለማዊ መንግሥቱን ከመመሥረቱ በፊት ሌሎች የምድር መንግሥታትን ማየት አልቻሉም። ስለዚህም የሮማን አራተኛውን መንግሥት ሁለት ገጽታዎች ያሉት አንድ መንግሥት እንደሆነ ቆጠሩት። እነዚያ ሁለቱ ገጽታዎች በቀጥታ በዳንኤል ምዕራፍ ሰባትና ስምንት ተወክለው ቀርበዋል። ዳንኤል በምዕራፍ ስምንት የተቀበለው ራእይ ከምዕራፍ ሰባት ራእይ ጋር በግንኙነት እንዲገባ ሊረዳ እንደሚገባ ያሳውቃል።

በንጉሥ ቤልሻጸር መንግሥት ሦስተኛው ዓመት፣ ከመጀመሪያው የታዩኝ በኋላ፣ ለእኔ ለዳንኤል ራእይ ታዩኝ። ዳንኤል 8፡1።

ለዳንኤል "በመጀመሪያ የታዩው" ራእይ የምዕራፍ ሰባት ራእይ ነበረ።

በባቢሎን ንጉሥ ብልሻጸር በመጀመሪያው ዓመት ዳንኤል በአልጋው ላይ ሳለ በራሱ ውስጥ ሕልምና ራእይ አየ፤ ከዚያም ሕልሙን ጻፈ፣ የነገሩንም ዋና ነጥብ ተናገረ። ዳንኤል 7፡1።

ሁለቱ ራእዮች በመጀመሪያ በዳንኤል ሁለተኛ ምዕራፍ የተወከሉትን የመጽሐፍ ቅዱስ ትንቢት መንግሥታት ሁለት ገጽታዎች ይወክላሉ። የባቢሎን፣ የሜዶ-ፋርስ፣ የግሪክ እና የሮም አራቱ መንግሥታት በሰባተኛው ምዕራፍ እንደገና ተደግመው ተቀርበዋል፤ ከዚያም በስምንተኛው ምዕራፍ እንደገና ቀርበዋል፤ ነገር ግን በአራቱ መንግሥታት ፖለቲካዊ አካላትና በአራቱ መንግሥታት ሃይማኖታዊ አካላት መካከል ያለ ልዩነት አለ። በዳንኤል ሰባት ውስጥ መንግሥታቱ በአዳኝ አራዊት ይወከላሉ፤ ነገር ግን በስምንተኛው ምዕራፍ እነዚያው መንግሥታት በመቅደስ አራዊት ይቀርባሉ። ዳንኤል የሰባተኛውን ምዕራፍ ራእይ ለማስተዋል ወደደ፣ ገብርኤልም ሊያስረዳው መጣ።

እኔ ዳንኤል በሰውነቴ መካከል በመንፈሴ ተናወጥሁ፣ የራሴም ራእዮች አስጨነቁኝ። በዚያም ከቆሙት አንዱን ቀርቤ የዚህን ሁሉ እውነት ጠየቅሁት። እርሱም ነገረኝ፣ የነገሮቼንም ትርጓሜ አሳውቀኝ። እነዚህ ታላላቅ አውሬዎች፣ አራት የሆኑት፣ ከምድር የሚነሡ አራት ነገሥታት ናቸው። ነገር ግን የልዑል ቅዱሳን መንግሥቱን ይወርሳሉ፣ መንግሥቱንም ለዘላለም፣ አዎን፣ ለዘላለም ዘላለም ይይዛሉ። ዳንኤል 7፡15-18።

ዳንኤል በእግዚአብሔር ዘላለማዊ መንግሥት እስኪቋቋም ድረስ የሚኖሩ አራት ምድራዊ መንግሥታት እንደሆኑ ስለ እነዚያ አራት አውሬዎች ተገለጸለት፤ ይህም ከዳንኤል ምዕራፍ ሁለት ጋር ይስማማል። በምዕራፍ ሁለት ከተራራው ተቆርጦ ወጥቶ ምድርን ሁሉ በሞላው ድንጋይ እንደ ተመሰለው የእግዚአብሔር ዘላለማዊ መንግሥት ከመምጣቱ በፊት አራት ምድራዊ መንግሥታት ሊኖሩ ነበር።

እህት ዋይት በራእይ ምዕራፍ አሥራ ሦስት ያለውን የምድር አውሬ ሲያብራራ፣ ስለ እነዚያ አራት መንግሥታት የሚለራውያን ግንዛቤ ከነበረው እጅግ በላይ ወሰደችው።

"በዚህ ነጥብ ሌላ ምልክት ተገብቶአል። ነቢዩም እንዲህ ይላል፡- 'ሌላም አውሬ ከምድር ሲወጣ አየሁ፤ እርሱም እንደ በግ ያሉ ሁለት ቀንዶች ነበሩት።' ቁጥር 11። የዚህ አውሬ መልክም ሆነ የመነሣቱ ሁኔታ የሚያመለክቱት፣ የሚወክለው ሕዝብ ከቀደሙት ምልክቶች ሥር ከቀረቡት የተለየ መሆኑን ነው። ዓለምን የገዙት ታላላቅ መንግሥታት ለነቢዩ ዳንኤል፣ 'የሰማይ አራቱ ነፋሶች በታላቁ ባሕር ላይ ሲጋጩ' በነበረ ጊዜ እንደሚወጡ አውሬዎች ቀርበውለት ነበር። ዳንኤል 7፡2። በራእይ አሥራ ሰባት መልአክ ውኃዎች 'ሕዝቦችንና ብዙ ሰዎችን እንዲሁም አሕዛብንና ቋንቋዎችን' እንደሚወክሉ ገለጡ። ራእይ 17፡15። ነፋሶች የግጭት ምልክት ናቸው። የሰማይ አራቱ ነፋሶች በታላቁ ባሕር ላይ ሲጋጩ የሚያመለክቱት፣ መንግሥታት ሥልጣንን ያገኙባቸውን አስፈሪ የድል አድራጎትና የአብዮት ትዕይንቶች ነው።" ታላቁ ተጋድሎ፣ 439።

እነዚህ አውሬዎች መንግሥታት ወደ ኃይል ሲመጡ የተፈጸሙትን ድል መንሣቶች የሚወክሉ ምልክቶች ናቸው። አዳኝ አውሬ በትንቢታዊ መልኩ የአንድ መንግሥትን የፖለቲካ፣ የኢኮኖሚና የወታደራዊ ኃይል ይወክላል። በዳንኤል ምዕራፍ ሁለትና ሰባት የተወከሉት እነዚያው መንግሥታት በምዕራፍ ስምንትም ደግሞ ተወክለዋል፤ ነገር ግን በዚያ ሁሉም ከእግዚአብሔር መቅደስ ከተወሰዱ አካላት ጋር ተያይዘው ቀርበዋል፤ እንዲሁም በዚህ መንገድ የመንግሥታቱን ሃይማኖታዊ አካል ይወክላሉ፤ ምክንያቱም ሁሉም የቤተ ክርስቲያንና የመንግሥት አንድነት ነበሩ።

በንጉሥ ቤልሻጽር መንግሥት በሦስተኛው ዓመት፣ ለእኔ ለዳንኤል ከመጀመሪያው የታየኝ በኋላ ራጅይ ታየልኝ። በራጅይም አየሁ፤ ሳይ እንዲህ ሆነ። በኤላም ክፍለ ሀገር ውስጥ ባለቸው በሱሳ አዳራሽ ነበርሁ፤ በራጅይም አየሁ። በኡላይ ወንዝ አጠገብ ነበርሁ። ዓይኖቼንም አነሣሁ አየሁም፤ እነሆም፣ በወንዙ ፊት ሁለት ቀንዶች ያሉት አውራ በግ ቆሞ ነበር፤ ሁለቱም ቀንዶች ረጅሞች ነበሩ። ነገር ግን አንዱ ከሌላው ይልቅ ከፍ ያለ ነበር። ከፍ ያለውም ከኋላ ወጣ። አውራ በጉም ወደ ምዕራብና ወደ ሰሜን ወደ ደቡብም ሲገፋ አየሁ፤ ከፊቱም አውሬዎች ሊቆሙ አልቻሉም። ከእጁም ሊያድን የሚችል አልነበረም፤ እንደ ፈቃዱም አደረገ። ታላቅም ሆነ። እኔም ሳስብ፣ እነሆ፣ ተባዕት ፍየል ከምዕራብ በምድር ሁሉ ፊት ላይ መጣ። መሬትንም አልነካም፤ ለፍየሉም በዓይኖቼ መካከል የሚታይ ታላቅ ቀንድ ነበረው። በወንዙም ፊት ቆሞ ያየሁት ሁለት ቀንዶች የነበሩት ወደ አውራ በጉ መጣ። በኃይሉም ቁጣ ብርታት ወደ እርሱ ሮጠ። ወደ አውራ በጉም ቀርቦ አየሁት፤ በእርሱም ላይ ተቆጥቶ አውራ በጉን መታው፣ ሁለቱንም ቀንዶችን ሰበረ፤ አውራ በጉም በፊቱ ይቆም ዘንድ ኃይል አልነበረውም። ወደ ምድርም ጣለው ረገጠውም፤ አውራ በጉንም ከእጁ የሚያድን አንድ ስንኳ አልነበረም። ስለዚህ ተባዕቱ ፍየል እጅግ ታላቅ ሆነ፤ በበረታም ጊዜ ታላቁ ቀንድ ተሰበረ። በስፍራውም ወደ ሰማይ አራቱ ነፋሳት የሚመለከቱ አራት የሚታዩ ቀንዶች ወጡ። ዳንኤል 8፡1-8።

ምዕራፍ ስምንት ዳንኤል በዚያን ጊዜ በመጽሐፍ ቅዱስ ትንቢት የመጀመሪያው መንግሥት (ባቢሎን) ታሪክ ውስጥ እየኖረ መሆኑን በማረጋገጥ ይጀምራል፤ ነገር ግን ራጅይ ባቢሎንን የሚወክል ምልክት አይጠቅስም። ምክንያቱም ራጅይ ሁለተኛውን ምድራዊ መንግሥት የሜዶንና የፋርስ መንግሥትን በወከለው በአውራ በግ ስለሚጀምር ነው። የባቢሎን ምልክት መቅረት ዓላማ ያለው ነው፤ ምክንያቱም የባቢሎን ዋና ባህርይ ከተወገደ በኋላ እንደገና የሚመለስ መንግሥትን መወከሉ ነው። ይህም ናቡከደነፆር “ሰባት ዘመን” እንደ አውሬ በመኖሩ የተወከለ ነው። በዚያ “ሰባት ዘመን” ውስጥ የመንፈሳዊ ባቢሎን አንድ ክፍል (ጵጵስናው) ይወከላል፤ ምክንያቱም ጵጵስናው ሰባ ምሳሌያዊ ዓመታት የሚረሳ መንግሥት ነውና። በዚያም ወቅት ገዳይ ቍስል ነበራት። ዳንኤል ራጅይን “በንጉሥ ብልጣሰር መንግሥት ሦስተኛው ዓመት” እንደ ተቀበለ መግለጹ፣ ባቢሎንን ከሁለተኛው የሜዶንና የፋርስ መንግሥት በፊት የነበረችው መንግሥት መሆኗን ያመለክታል፤ ነገር ግን ባቢሎንን በአንድ ንጉሥ ዘመን ውስጥ እንደ ተረሳች ስውር ወይም የተረሳች መንግሥት አድርጎ ያጎላል።

የስምንተኛው ምዕራፍ አራዊት አዳኝ አራዊት አይደሉም፤ በመቅደሱ አገልግሎት ለመሥዋዕት የሚውሉ እንስሳት ናቸው። አራተኛው መንግሥት እንደ “ትንሽ ቀንድ” እንጂ እንደ አውሬ አልተወከለም፤ ነገር ግን ቀንዶች የእግዚአብሔር መቅደስ ክፍል ነበሩ። ምክንያቱም በእግዚአብሔር መቅደስ ያሉት መሠዊዎች በንድፋቸው ውስጥ ቀንዶች ነበሯቸው።

የትንቢቱ አራቱ መንግሥታት በዳንኤል በመቅደስ ቃላት የተወከሉ ብቻ ሳይሆን፣ የምዕራፉ ትረካ ራሱ በቀጥታ በእግዚአብሔር የመቅደስ አገልግሎት የተወሰዱ በርካታ ቃላትን ይዟል። በምዕራፉ ውስጥ ያለው ትረካ ከመቅደስ አገልግሎት የተወሰዱ ዕብራይስጥ ቃላት በመጠቀም የቀረበ ብቻ ሳይሆን፣ በመቅደስ አገልግሎት ውስጥ መባ የማቅረብ ተግባር ደግሞ በምዕራፉ አወቃቀር ውስጥ ተገንብቶ ይገኛል። ዳንኤል ምዕራፍ ሰባትንና ስምንትን ሆን ብሎ እርስ በርሳቸው እንዳያያዙ የሚያሳዩው እውነታ፣ ለማየት ለሚፈልጉ ሰዎች፣ ምዕራፍ ሰባት የመጽሐፍ ቅዱስ ትንቢት መንግሥታትን የመንግሥታዊ ሥርዓት አሠራር እንደሚለይ እና ምዕራፍ ስምንት ደግሞ የመጽሐፍ ቅዱስ ትንቢት መንግሥታትን የቤተ ክርስቲያናዊ ሥርዓት አሠራር እንደሚለይ ያስችላል።

አድቪንቲዥም ይህን እውነታ በሰይጣናዊ ተረቶች ለመሸፈን ተገድዷል፤ ምክንያቱም ይህ እውቅና የሚለር እንቁዎች እግዚአብሔር እንደ ነደፋቸው በትክክል እንደነበሩ ይገልጻል። ስለ “the daily” የነበረውን የሚለር ግንዛቤ መቃወማቸው፣ “እግዚአብሔር ግንዛቤ አልነበረውም” የሚል አቤቱታ እንደሆነ ይወከላል፤ ምክንያቱም እነርሱ እግዚአብሔር መዋቅሩን ለሚለር (በቅዱሳን መላእክት አገልግሎት) በሰጠ ጊዜ፣ ትክክለኛ

እንዳልነበረ ይናገራሉ።

በእርግጥ ነገሮችን በተቃራኒው መለወጣችሁ እንደ ሸክላ ሠራው ጭቃ ይቆጠራል፤ ሥራው ለሠራው፤ “አልሠራኝም” ይላልን? ወይስ የተቀረጸው ለቀረጸው፤ “ማስተዋል የለውም” ይላልን? ኢሳይያስ 29፡16።

የሚለር ማዕቀፍ እርሱ ያወቀውና የተጠቀመበት የትንቢት መዋቅር ነበር፤ ነገር ግን ከ1863 ጀምሮ አድቪንቲዝም የሚለርን ሕልም እንቁዎች ለመሸፈን ሲል ወደ ከሐዲ ፕሮቴስታንቲዝምና ካቶሊክነት የነበሩ ሥነ-መለኮታዊ ተግባራዊ አተገባበሮች ተመለሱ። አድቪንቲዝም ሥራውን ለመከላከል፤ እንዲሁም የሥራውን ሠሪ ለመጣል ሲል፤ ሐሰተኛ ማዕቀፍ (የተቀረጸውን ነገር) ተቀበለ። ይህን በማድረጋቸውም የሥራው ሠሪ ማስተዋል የለውም ብለው ይናገራሉ። ያ ማዕቀፍ መካከል በ1798 የተፈታውን የእውቀት መጨመር መካከል ነበር፤ አሁንም ነው። የእውቀትን መጨመር የሚክዱ ሰዎች ሥራውንና የሥራውን ሠሪ ይክዳሉ፤ በዳንኤልም አገላለጽ መሠረት “ክፉዎች” ነበሩ።

ብዙዎች ይነጻሉ፤ ይነጩማሉ፤ ይፈተኑማሉ፤ ነገር ግን ክፉዎች ክፉ ያደርጋሉ፤ ከክፉዎቹም ማንም አያስተውልም፤ ጥበበኞቹ ግን ያስተውላሉ። ዳንኤል 12፡10።

“ኃጥአን ክፉ እንገብሩ እዮም”፤ እዚ ድማ ናይ ሓቁ ቀጻሊ እናጨመረ ዝኸይድ ምንጻግ ከም ዝኸነ ይለልይ። ናይ ኃጥአን ምንጻግ ነቲ ማእቀፍ ምንጻግ አምላኽ ምንጻግ እዩ፤ ብተራኡ ድማ አምላኽ ነቶም ኃጥአን ብሓሰተኛ ማእቀፍ ክፍጽምዎ ዝፍትኑ ምንጻግ ስለቲ ዝፈተኑዎ ይነጽጎም።

ሕዝቤ እውቀት በጎደለበት ምክንያት ጠፍተዋል፤ አንተም እውቀትን ስለ ናቅህ፤ እኔም ለእኔ ካህን እንዳትሆን እጥልሃለሁ፤ የአምላክህንም ሕግ ስለ ረሳህ፤ እኔም ልጆችህን እረሳለሁ። ሆሴዕ 4፡6።

ሕዝቡ ከ1844 እስከ 1863 ድረስ የእግዚአብሔር “ካህናት” የነበሩት ሲሆን፤ በዊልያም ሚሊር አገልግሎት አማካይነት የበዛው ያ “እውቀት” ስለ ጎደለቸው ተጣሉ። በሆሴዕ መጽሐፍ ስድስተኛውን ቁጥር አውድ መመልከት አስፈላጊ ነው፤ ምክንያቱም አውዱ እንደ “እውቀት” የተወከለውን እውነት በመቃወም የሚበረታ ዓመፅ ይለይታል።

የእግዚአብሔርን ቃል ስሙ፤ የእስራኤል ልጆች ሆይ፤ እግዚአብሔር ከምድሪቱ ነዋሪዎች ጋር ክርክር አለውና፤ ምክንያቱም በምድሪቱ እውነትም የለም፤ ምሕረትም የለም፤ እግዚአብሔርንም ማወቅ የለም። መሐለ፤ ሐሰት፤ መግደል፤ መስረቅ፤ ዝሙትንም ማድረግ በዝቶአል፤ ወሰንንም አልፈዋል፤ ደምም በደም ላይ ደርሶአል። ስለዚህ ምድሪቱ ታለቅሳለች፤ በውስጧም የሚኖር ሁሉ ይደክማል፤ ከምድር አራዊትና ከሰማይ ወፎች ጋር፤ አዎን፤ የባሕር ዓሣች ስንኳ ይወሰዳሉ። ነገር ግን ማንም አይከራከር፤ ሌላውንም አይገሥጽ፤ ሕዝብህ ከካህኑ ጋር እንደሚከራከሩት ናቸውና። ስለዚህ በቀን ትወድቃለህ፤ ነቢዩም ደግሞ በሌሊት ከአንተ ጋር ይወድቃል፤ እናትህንም አጠፋለሁ። ሕዝቤ እውቀት በማጣት ጠፍቶአል፤ አንተ እውቀትን ስለ ጣልህ፤ እኔም ከእኔ ዘንድ ካህን እንዳትሆን እጥልሃለሁ፤ የአምላክህንም ሕግ ስለ ረሳህ፤ እኔ ደግሞ ልጆችህን እረሳለሁ። እንደ በዙ እንዲሁ በእኔ ላይ በደሉ፤ ስለዚህ ክብራቸውን ወደ ኅፍረት እለውጣለሁ። የሕዝቤን ኃጢአት ይበላሉ፤ ልባቸውንም በኃጢአታቸው ላይ ያኖራሉ። እንደ ሕዝቡ እንዲሁ ካህኑ ይሆናል፤ መንገዳቸውንም ስለ ሄዱበት እቀጥቸዋለሁ፤ ሥራቸውንም እመልስላቸዋለሁ። ይበላሉ፤ ነገር ግን አይጠግቡም፤ ዝሙትንም ያደርጋሉ፤ ነገር ግን አይበዙም፤ ለእግዚአብሔር መጠንቀቅን ተዉትና።

ዝሙትናና ወይንና አዲስ ወይን ልብን ይወስዳሉ። ሕዝቤ ከእንጨት ምስሎቻቸው ምክርን ይጠይቃሉ፤ በትራቸውም ይነግራቸዋል፤ የዝሙትና መንፈስ አሳስቶአቸዋልና፤ ከአምላካቸውም በታች ሳይኖሩ ወደ ዝሙት ሄደዋል። በተራሮች ራሶች ላይ ይሠዋሉ፤ በከረብቶችም ላይ ዕጣን ያጥናሉ፤ ከኦክ ዛፎችና ከፕላፕላሮች ከኤልም ዛፎችም በታች፤ ጥላቸው መልካም ስለሆነ፤ ስለዚህ ሴት ልጆቻችሁ ዝሙትን ይፈጽማሉ፤ ሚስቶቻችሁም ያመነዝራሉ። ሴት ልጆቻችሁ በሚያደርጉት ዝሙትና ሚስቶቻችሁም

በሚያደርጉት ምንዘርና አልቀጣቸውም፤ እነርሱ ራሳቸው ከጋለሞቶች ጋር ተለይተዋልና፤ ከዝሙተኛ ሴቶችም ጋር ይሠዋሉና፤ ስለዚህ የማያስተውል ሕዝብ ይወድቃል። አንተ እስራኤል ብትጋለምም፤ ይሁዳ ግን አይበድል፤ ወደ ጊልጋልም አትምጡ፤ ወደ ቤትአሽንም አትውጡ፤ “ሕያው እግዚአብሔር” ብላችሁም አትማሉ። እስራኤል እንደ ዐመፀኛ ጊደር ተንሸራታችታለችና፤ አሁን እግዚአብሔር እንደ በግ በሰፊ ስፍራ ያሰማራቸዋል። ኤፍሬም ከጣዖታት ጋር ተባብሮአል፤ ተወው። መጠጣቸው ጎምዝዘአል፤ ዘወትር ዝሙትን ፈጽመዋል፤ አለቆቿ በጎፍረት፡- “ስጡ” ማለትን ይወዳሉ። ነፋስ በክንፎቿ አስሮአታል፤ ከመሥዋዕቶቻቸውም የተነሣ ያፍራሉ። ሆሴዕ 4፡1-19።

ሆሴዕ የሚሰጠው ማስጠንቀቂያ፡ “በምድራቱ ውስጥ እውነትም ሆነ ምሕረትም ሆነ የእግዚአብሔር እውቀት ስለሌለ፤ እግዚአብሔር ከምድራቱ ነዋሪዎች ጋር ክርክር አለው” የሚል ነው። አድቪንቲዝም የመጨረሻዎቹ ዘመናት የእግዚአብሔር ሕዝብ ነው። የትቢያ መጥረጊያው ሰው ወደ ሚሊር ክፍል በሚገባበት ቀን፤ አድቪንቲዝም፣ ሕዝቡን፣ ካህናቱን፣ ነቢያቱንም ጨምሮ፡ “የማያስተውል ይወድቃል”፤ ምክንያቱም “ከጣዖታት ጋር ተባብረዋል” ይሆናሉና። ጣዖቶቻቸውም በሐሰተኛ መዋቅር ውስጥ የተሸመኑ ሐሰተኛ ትምህርቶቻቸው ናቸው።

እውቀት መጨመርን በመከልከላቸው የተወከለው ዓመፀ፣ ቀስ በቀስ የሚጨምር የዓመፀ መበርታት ሲሆን፤ በመጨረሻም ከሚሊር ክፍል ውስጥ ከሚጠረጉት ሐሰተኛ ትምህርቶች ጋር ተባብረዋል ተብሎ በሚነገርበት ጊዜ የምህረት ጊዜያቸው ወደ ፍጻሜው ይደርሳል። ዓመፀቸው ዘወትር ምንዘርናን እንደሚፈጽሙ ተደርጎ ተወክሏል። ከ1863 ጀምሮ እስከ የምህረት ጊዜ መዘጋት ድረስ፤ ከጌታ አፍ እስከሚተፉ ድረስ ያለማቋረጥ ያምፃሉ።

ዕውቀትን የመቃወም ዓመፀ እነርሱ “ሁልጊዜ” ዝሙትን በመፈጸማቸው ተወክሎ ነበር፤ ምንም እንኳን ተመሳሳይ የዕብራይስጥ ቃል ባይሆንም፤ ትርጉሙ ግን “ቀጣይ” ማለት ከሆነው “ታሚድ” ከሚባለው የዕብራይስጥ ቃል ጋር አንድ ነው፤ ይህም በዳንኤል መጽሐፍ “ዕለታዊው” ተብሎ ተተርጉሟል።

በሚቀጥለው ጽሑፍ የመጽሐፍ ቅዱስ ትንቢት ስለ አራቱ መንግሥታት ያለውን ጥናታችን እንቀጥላለን።

«ከዚያም ስለ “ዕለታዊው” እንዲህ መሆኑን አየሁ፤ “መሥዋዕት” የሚለው ቃል በሰው ጥበብ የተጨመረ ነው እንጂ የጽሑፍ አካል አይደለም፤ ጌታም የፍርድ ሰዓት ጩኸትን ላሰሙት ሰዎች ስለዚህ ትክክለኛውን አመለካከት ሰጥቶአቸዋል። ከ1844 በፊት አንድነት በነበረበት ጊዜ፤ ማለት ይቻላል ሁሉም ስለ “ዕለታዊው” ትክክለኛው አመለካከት ተባብረው ነበር፤ ነገር ግን ከ1844 ወዲህ በመደናገሩ ውስጥ ሌሎች አመለካከቶች ተቀብለዋል፤ ጨለማና መደናገርም ተከትሎአል።» Review and Herald, November 1, 1850.